

Protocol overlijden van een patiënt opgenomen in een ziekenhuis als gevolg van de complicaties van een heupfractuur na een eerdere val.
Ingangsdatum: 1 februari 2014

Inleiding

Vanaf 1 april 2011 is een protocol in de provincie Utrecht van toepassing die de procedure beschrijft van gevallen waarin een bejaarde patiënt in een verpleeghuis komt te overlijden als gevolg van de complicaties na een eerdere val. Uit een evaluatie in 2012 bleek dat deze afspraken in de praktijk goed werken. Besloten is om deze werkwijze ook te hanteren bij een overlijden in een ziekenhuis.

Wettelijk gezien is een overlijden waarbij een causaal verband bestaat tussen de val en het overlijden een niet-natuurlijk overlijden. In deze gevallen worden zowel de forensisch arts als de politie ingeschakeld. De inzet van de politie is echter hierin niet altijd nodig.

Dit protocol wil duidelijke regels opstellen voor zowel de forensisch arts van de GGDrU als de hOvJ, Tactische Recherche en de Forensische Opsporing van de Politie Midden Nederland hoe te handelen in geval van een overlijden van een patiënt opgenomen in een ziekenhuis, als gevolg van de complicaties van een heupfractuur na een eerdere val.

Uitgangspunt van dit protocol is, dat de politie alleen wordt ingeschakeld in die gevallen waarin dat echt noodzakelijk is.

Met forensisch arts wordt de gemeentelijk lijkschouwer bedoeld.

Voor de leesbaarheid wordt telkens de mannelijke aanspreekvorm gebruikt.

Procedure bij overlijden

1. Bij overlijden bespreekt de behandelend arts met de wettelijk vertegenwoordiger en/of familie de gang van zaken door en bereidt de familie voor op de te volgen procedure (indien mogelijk al voor het overlijden). De verpleging is op de hoogte van de te volgen procedure.
2. De behandelend arts neemt telefonisch contact op met de forensisch arts (rechtstreeks op 030-6086018, niet via de politiemeldkamer).
3. De behandelend arts meldt aan de forensisch arts de toedracht van de val, de hoofdpunten van beloop en de behandeling. Tevens wordt informatie gegeven over de mobiliteit voorafgaand aan de val, bedlegerigheid nadien en het beeld bij overlijden.
4. Indien in het telefonisch overleg met de forensisch arts blijkt dat sprake is van een natuurlijk overlijden, geeft de behandelend arts een verklaring van overlijden af.
5. Indien sprake is van een niet-natuurlijk overlijden, wordt het stoffelijk overschot niet verplaatst en niet aangeraakt. De forensisch arts komt ter plaatse.

Voor de forensisch arts zijn de volgende punten van belang:

- de toedracht moet duidelijk zijn en de forensisch arts moet over deze informatie kunnen beschikken voordat de lijkschouw plaatsvindt
- de identiteit van het slachtoffer is vastgesteld

- een duidelijk causaal verband tussen overlijden en de eerdere val is aanwezig en er is geen twijfel over andere omgevingsfactoren.
- heeft melding aan de inspectie voor de gezondheidszorg zin?

Indien uit het telefonisch contact blijkt dat de toedracht van de val en of de identiteit van de patiënt niet of onvoldoende duidelijk is, worden zowel de Forensische Opsporing als de Tactische Recherche direct ingeschakeld.

6. De behandelend arts zorgt ervoor dat het patiëntendossier beschikbaar is (naast personalia van de overledene (voornamen, achternaam, geboortedatum, geboorteplaats, adres en woonplaats) ook een beschrijving van de toedracht van de val). Tevens is een kopie van het identiteitsbewijs voorhanden voor identificatie van het lichaam. De identiteit van de overledene kan ook op basis van de verklaring van de aanwezige familie worden vastgesteld
7. De forensisch arts verricht de lijkschouw.
8. Indien de forensisch arts van oordeel is, dat sprake is van een natuurlijk overlijden, geeft hij een verklaring van overlijden af.
9. Indien de forensisch arts van oordeel is, dat sprake is van een niet-natuurlijk overlijden, rapporteert de forensisch arts zijn bevindingen aan de officier van justitie.
10. De officier van justitie kan beslissen
 1. het lichaam vrij te geven zonder nader onderzoek door forensisch arts en politie;
 2. de forensisch arts nader onderzoek te laten instellen en hieromtrent te rapporteren. Politieonderzoek is niet nodig. Het lichaam wordt vrijgegeven;
 3. de forensisch arts samen met politie een onderzoek in te laten stellen, waarna de officier van justitie beslist over het vervolg. Indien mogelijk wordt besloten over vrijgave van het lichaam;
 4. de politie onderzoek in te laten stellen naar de toedracht, zonder dat binnen de instelling onderzoek hoeft plaats te vinden. Indien mogelijk wordt besloten over de vrijgave van het lichaam;
 5. de politie onverwijld in de instelling onderzoek te laten doen. Indien mogelijk wordt besloten over de vrijgave van het lichaam;
 6. politie onverwijld onderzoek te laten doen buiten de instelling. Indien mogelijk wordt besloten over de vrijgave van het lichaam.

Indien wordt besloten tot politie-inzet, neemt de forensisch arts contact op met de politie via de politiemeldkamer.

11. In het geval van 10 onder 1 of 2:
 - a) de forensisch arts laat de overlijdenspapieren achter voor de uitvaartverzorger;
 - b) de officier van justitie maakt de verklaring van geen bezwaar op. Deze verklaring wordt door de uitvaartverzorger bij de burgerlijke stand van de gemeente waar de patiënt is overleden opgehaald;
 - c) de forensisch arts mailt het schouwverslag zo spoedig mogelijk naar de afdeling bijzondere administraties van het parket Utrecht (emailadres: bijzondere.administratie.utrecht@om.nl).

12. In het geval van 10 onder 3, 4, 5 en 6 worden de tactische en technische recherche ingeschakeld. Indien het lichaam niet wordt vrijgegeven, wordt het lichaam getransporteerd naar een politiemortuarium

Met dit protocol willen we bereiken dat:

- de lijkschouw in een ziekenhuis betrouwbaar en efficiënt verloopt
- de Tactische Recherche en Forensische Opsporing alleen worden ingezet in die gevallen waarin de forensisch arts aangeeft ondersteuning nodig te hebben bij het onderzoek.

Evaluatie protocol

Dit protocol zal na een jaar geëvalueerd worden.

Utrecht, januari 2014

Ronald Smit, GGD regio Utrecht
Gijs Houben, Politie Midden-Nederland